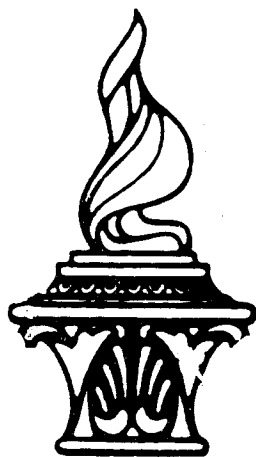

*Вогонь
Орлиної Ради*

1948

1958

10 РОКІВ В.О.Р.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

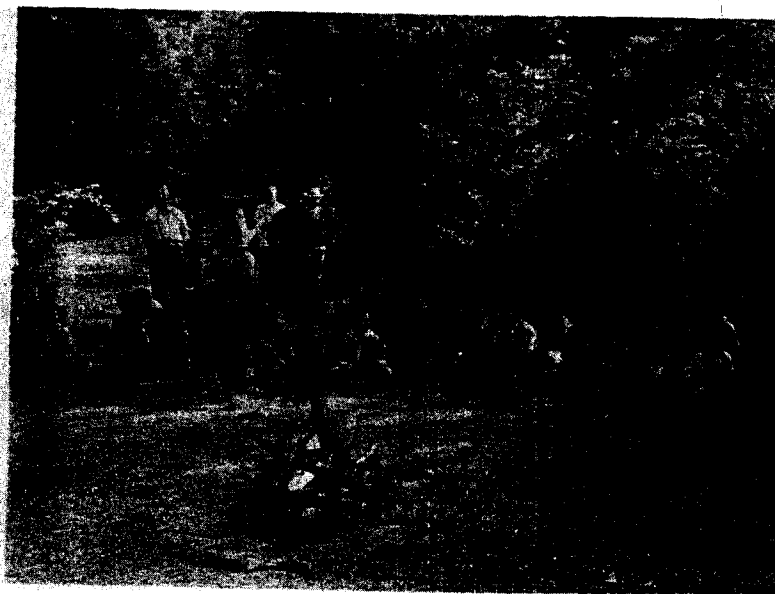
Н ь ю Й о р к

--:--

Т о р о н т о

Вогонь Орлиної Ради

КРУГ БРАТЧИКІВ і СЕСТРИЧОК

Новацька ватра на Святі Юрія
Нью Йорк 1957 р.

Відбито 300 примірників

Світлина Сірий Орел Євген

Технічне виконання Сірий Орел Тиміш

Адреса Редакції:

Пл.сен. Надя КУЛИНИЧ
101 St. Mark's Place
New York 3, New York

Адреса Адміністрації:

Пл.сен. Леся ЮЗЕНІВ
273 East, 3rd Street
New York 3, New York

--:--:--:--:--:--

"PLAST" UKRAINIAN YOUTH ORGANIZATION, Inc.

Printed in U.S.A.

З М І С Т :

1911 - 1956

10 РОКІВ ПОЯВИ ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ

Евстахія ГОЙДИШ: СВЯТО ЮРІЯ у НОВАЦЬКОМУ КРУЗІ

О.Н. КУЛИНИЧ: НОВАЦЬКИЙ ЗМАГ на ДЕНЬ СВЯТА ЮРІЯ

Н. ЩЕРВИНА: БЕРИ ВІЗ

Веснянка: ХТО СУМУЄ

Гагілка: ВОРОТАР

О. СТЕПОВИЙ: Хоровід: ЯГІЛОЧКА

Пл.сен. Р. БУЙТУР: НОВАЦТВО і КНИЖКА

ІВАН ФРАНКО: Із С Т Р О Ф

Братчик ТАРАС: СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО МОРЯ

Іванна САВИЦЬКА-ТРЕШНЕВСЬКА: ХЛОП'ЯЧА МРІЯ

х - х - х УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ на ЧОРНОМУ МОРІ

В. Х.: ХОДІМ до НИХ

х - х - х МИХАСЬКОВА ВАТРА

Константина МАЛИЦЬКА: КНЯЖНА ГАННА - АННА КОРОЛЕВА

Конференція Гінздових у Бафало

Курси новацьких виховників

Ігровий Кутик

Ручні роботи: Модель табору в терені

10 РОКІВ ПОЯВИ ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ

1948 - 1958

Небагато, мабуть, Сестричок - Братчиків новацьких виховників/-ць звернули увагу на факт, що ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ відзначає ДЕСЯТИРІЧЧЯ з дня появи п е р ш о г о числа у Німеччині в 1948 році.

Тогочасний Командант УПН-ів пл.сен. Т. САМОТУЛКА - СТАРИЙ ОРЕЛ започаткував тоді видавання ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ, як журналу-посібника новацьким виховникам-виховницям. У Німеччині появились всього числа 1 - 2 ВОР, коли розпочалось масове переселення в заокеанські країни.

З переїздом до ЗДА Старий Орел даліше очолював Улад УПН-ів і негайно відновив видавання ВОР та зібрав біля нього гурт постійних дописувачів - співробітників. Від 1950 р. ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ появлявся без перерви, спочатку д в а числа в рік, а відтак т р и числа річно, аж по сьогоднішній день.

Відтак при видавництві В.О.Р. започатковано теж видавання БІБЛІОТЕКИ В.О.Р. окремим випуском історичної праці пл.сен. Т. Самотулки "25-РІЧЧЯ НОВАЦЬКОГО РУХУ" та пл.сен. Лесі Храпливої "НОВЕ ПІДЛЮТЕ" збірки програмово-виховних матеріалів для ведення літніх таборів для новачок.

Хоча с к р о м н и й це дорібок, коли взяти до уваги 10 років і всього 18 чисел В.О.Р. і дві книжечки. Але які ж вони п л і д н і з м і с т о м, коли взяти до уваги саме тих 18 чисел журналу й дві книжечки, що разом творять дуже об'ємисту книгу прерізних виховних матеріалів, розповідей, гутірок, віршів, пісень, ігор, практичних робіт і т.п., а опісля цілої низки тем коротких рефератів із вишкільної проблематики для праці з пластовим новацтвом. І в тому саме з м і с т і ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ являється вся суть у с п і х у й важливість д о с я г н е н ь цього, досі єдиного в Пласті журналу для виховників - виховниць.

На цьому місці нашим обов'язком є висловити щ и р у п о д я к у ВСІМ нашим ПЛАСТОВИМ ПОДРУГАМ і ДРУЗЬМ і НОВАЦЬКИМ ВИХОВНИЦЬМ-ВИХОВНИКАМ та відтак ВСІМ нашим ПРИЯТЕЛЯМ за співпрацю і кожній вияв допомоги, без яких була б неможлива поява В.О.Р.

А в парі з тим мусимо ствердити, що як, 10 років тому назад, конечність ведення новацької виховної праці з українською молоддю спричинила постання В.О.Р., так теперішня дійсність у новацькій ланці ставить неминучу потребу ще більш упорядкувати появу журналу ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ як к в а р т а л ь н и к а та приспішити дальші випуски БІБЛІОТЕКИ В.О.Р.

Мабуть без перебільшення буде наше ствердження, що, мимо наявності сотень сеніорських і старшопластунських сил, із признаними різними виховними ступенями, виховну працю на низах з новацтвом проводить ю н а ц т в о, що потребує від нас постійної допомоги й інструктажу.

Ото ж активізування всіх пластових і новацьких виховників і виховниць у безпосередній, практичній практичній праці з молоддю, і то в усіх видах тієї праці є: ВПОРЯДНИКИ, ІНСТРУКТОРИ, ГНІЗДОВІ, ЗВ'ЯЗКОВІ, члени БУЛАВ літніх таборів, КОМНДАНТКИ - КОМАНДАНТИ цих таборів, - тощо, відтак співробітництва у журналі ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ являються с п р а в о ю є д и н о на п о т р е б у. Бо при сучасному, щораз то більшому пасивному наставленні в більшості нашого громадянства, громадських установ і головне неших батьків молоді, над нашими дітьми - нашою молоддю, нависла страшна загроза зникнення у чужому, так бурхливому й нищівному морі.

Тому в глибокому почутті відповідальности за майбутнє нашої Пластової Організації, за долю нашої молоді - пластового новацтва, починаємо чергову д е к а д у нашої праці зазивом до ВАС УСІХ, ПЛАСТОВІ ПОДРУГИ й ДРУЗІ, СЕСТРИЧКИ й БРАТЧИКИ НОВАЦЬКІ ВИХОВНИЦІ - ВИХОВНИКИ

ЧИТАЙТЕ ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ПИШІТЬ до ЖУРНАЛУ, ПРИСИЛАЙТЕ СВОЇ МАТЕРІЯЛИ: гутірки, розповіді, вірші, пісні, гри, світлини, звідомлення про працю і все, що торкається діяльності пластового новацтва.

Ж д е м о н а В а с !

С К О Б ! - Г О Т У Й С Ь !

Редакція В. О. Р.

Евстахія ГОЙДИШ

СВЯТО Св. ЮРІЯ у НОВАЦЬКОМУ КРУЗІ

Зближається свято Патрона Пласту, св. Юрія, що з ним тісно пов'язані Пластові Дні Весни. Після довгих місяців осінно-зимової праці в пластових домівках від Свята Юрія починається новий сезон пластування у природі, прогулювання, таборування, мандрювання, гор, спортів і практичних пластових занять. Ото ж і не дивно, що всі пластуни й всі Пластові Осередки дбають про те, щоб Свято Патрона Пласту відзначувати чимось особливим, що кожне пластове з'єднання дбайливо до нього готується, кожній член Пласту обов'язково бере в ньому участь.

Та нам, новацьким виховницям-виховникам зразу ж насувається питання:

ЯК ПРОВЕСТИ СВЯТО ПАТРОНА ПЛАСТУ ДЛЯ НОВАЦТВА?

Чи ми маємо включати новацтво до загальної програми Пластових Днів Весни, чи організувати й провести окреме свято, виключно для новацтва?

В малих осередках день Патрона обходитимуть десь у лісі чи на майдані, що недалеко положені від міста і там проблема спільного свята не є дуже складна. Але в таких осередках де є багато членів, де місце на якому відбудеться Свято Патрона віддалене кільканадцять а то й кількадесять миль від міста це вже складніша справа.

Нам, новацьким виховницям – виховникам треба заздалегідь по можності всесторонно пррдумати подрібний план, як провести СВЯТО ПАТРОНА в новацькому крузі.

Бо коли проводимо це свято спільно з юнацтвом – старшопластуном десь далеко від міста тоді, як це знаємо з досвіду, маємо такі-перешкоди:

Далека подорож /автобусами чи залізницею/, брак відповідно підготовлених нічлігів, брак відповідного прохарчування – все те мучить новацтво, ставить перед організаторами свята окремі завдання дбайливого підготування для новаків транспорту, окремих нічлігів в будинку, відповідного спільного варення харчу для дітей.

Це не представляє ніяких проблем для юнацтва, що у власному заряді поставить шатра, приготує собі само нічліги чи зварить харчі, побудує кухні й інші потрібні таборові влаштування.

Ще одна дуже важлива обставина, що її приходилось нам майже з правила зустрічати на Пластових Днях Весни це те, що м а л о х т о м а є ч а с д л я н о в а ц т в а на спільних святкуваннях. Навіть виховники - переважно вони юначки й юнаки радше йдуть на свої святкування, вони всеціло зацікавленні змаганнями за першенство їх гуртків, а тоді новацтво лишається самопас, без своїх провідників.

А відтак якої це прямо майстерности вимагає, щоби виробити таку спільну програму, щоби в її рямцях погодити вимоги так юнацтва, як і новацтва. Звичайно весь головний тон святкувань надає юнацтво, тоді новацтво відчуватиме, що воно немов заваджає, а це не дає ніякого виховного наслідку, навпаки може принести знеохочення, замість правдиво радісних і світлих переживань, що повинні залишитись на все життя.

Ще один, важливий виховний момент тут відіграє роль. У новацтва є дуже тонкий змісл н а с л і д у в а н н я. Воно незвичайно бистро спостерігає все в других а відтак наслідує це само, хоч багато такого, що воно буде наслідувати від юнацтва при спільних зустрічах, ватрах не надається для новацтва.

З таких отож міркувань мусимо прийти до висновку, що треба нам проводити о к р е м і Свята Патрона в и к л ю ч н о д л я н о в а ц т в а, з окремою програмою, що питома для новацтва та їх заінтересувань.

Що ж належить робити, щоб успішно провести це Свято?

Заздалегідь запланувати і перевести цілий ряд гутірок про:

поведінку новаків
новацьку поставу
чесну гру під час змагу
новацьку дружбу
послух і пошану для виховників і старших
новак любить - шанує природу і т.д.

Вибрати д е н ь - новацьке Свято Патрона відбуваємо в одному дні, на випадок непогоди, переносимо Свято до наступного тижня.

Вибрати м і с ц е, що було б відповідне для новацького табору - ванья. Воно мусить бути с у х е, затінене деревами, мати воду до пиття та на тому місці дозволене є палення новацького вогника.

Вибрати п р о в і д - команданта, бунчужного, писаря, підкомандантів у випадку коли йдуть разом новачки й новаци. Повідомити найближчі осредеки, що моглиби приєднатися до спільної участі й переведення цього свята.

Замовити а в т о б у с и, вибрати провідника транспорту. Пові-

домити новаків щонайменше 3 тижні наперед ПИСЬМОВИМ ОБІЖНИКОМ та окремо ПОВІДОМЛЕННЯ до БАТЬКІВ, в яких були б всі інформації що до часу їзди, потрібного прогулькового виряду, прохарчування, коштів за переїзд і евент. оплати за харч - тощо.

КОЖНИЙ НОВАК - НОВАЧКА ПОВИНЕН МАТИ ПИСЬМЕННУ ЗГОДУ БАТЬКІВ НА УЧАСТЬ У СВЯТІ.

Розподілити обов'язки між виховників. Призначити одного, що був би відповідальний за першу допомогу, він /чи вона/ завідує аптечкою. Інший має бути відповідальний за таборовий виряд: шатра, потрібне господарське приладдя: лопатки, сокиру іт.п. Ще інший має приготувати та опікуватися приладдям до гор та змагу. Так перейти всі ланки та забезпечити їх відповідальними керівниками.

Приготувати програму, уложити подрібний порядок дня. Кожну найдрібнішу річ треба обдумати й приготувати, щоб опісля нічого не відбилося відемно на програмі. Ось кілька основних точок програми:

Збірка - біля домівки.
Виїзд - приїзд.
Відкриття Свята - наказ
Служба Бога
Відпочинок
Новацький змаг
Відпочинок
Вогник
Відїзд

Окремого зверння уваги вимагає огник. Підготовка поодиноких точок: Розповідь про Св. Юрія; новачки можуть вивести в'язанку гагілок - веснянок; новаки підготувати інсценізовану казку в лицарських строях, чи казку з життя лісових мешканців - і т.д. Це все причиниться до розбудження романтики, що так дуже важна в новацькому житті.

Дальше можна проголосити перемців змагу, відзначити першунів і т.п.

Пісню "Ніч вже йде" й молитвою закінчуємо святкування.

Осих декілька думок кидаю Вам, Друзі, виховниці - виховники, на тему НОВАЦЬКОГО СВЯТА ПАТРОНА. Від Вас залежить успішне проведення цього свята, - від Вас теж залежить, чи зумієте з сірого будня створити один радісний і незабутній день для свого новацтва. І якщо після святкувань новачки й новаки в бадьорім настрою будуть вертатися домів, якщо вони довго - довго, після свята, згадуватимуть про все те, що пережили, якщо питатимуть коли ще знову поїдуть на Свято Патрона, хоч це буде щойно в наступний рік - то Ви, Друзі, здобули мету святкування - провели успішно Свято Патрона.

НОВАЦЬКИЙ ЗМАГ НА ДЕНЬ СВЯТА ЮРІЯ

- I. Вступні пояснення:
1. У змагу беруть участь всі рої поодинокі, без огляду на кількість членів з тим, що кожний рій повинен мати найменше 5 членів.
 2. Кожний рій, що бере участь у змагу повинен мати свій розвий прапорець.
 3. Кожний рій дістане картонову табличку із назвою роя та гнізда. Цю табличку члени роя повинні шанувати і без жодного ушкодження передати братчикові після закінчення змагу.
 4. Рої змагаються між собою за перше місце, рівночасно поодинокі члени роїв змагаються також між собою за перше місце.
 5. Члени роя, що під час змагу поводяться погано дістають мінуси і тим зменшують число здобутих точок.

II. З М А Г.

А/ Спортові гри:

- 1/ Підняти в бігу предмет з землі. Учасник має перебігти простір, не довший як 20 кроків і під час бігу підняти вказаний предмет з землі не затримуючись
- 2/ Мет до ціли. Учасник дістає 3 м'ячки і має ними вцілити в коробку або в нарисований круг на віддалі 10 кроків.
- 3/ Перескочити ріку. На мураві чи на землі зазначити потоки трьох ширин. Кожний учасник з розбігу перескакує один потік за другим. Ширина першого потоку півтора крока, другого 2 кроки, а третього 3 кроки. Якщо учасник перескочить третій потік далеко поза назначену границю /тобто беріг потоку/, він дістає за це додаткові плюси.

Б/ Гри в міння:

- 1/ Вузол. Кожний учасник зав'яже один вузол і назве його.
- 2/ Знаки мандрівника. Учасник перейде вказаною дорогою за знаками і перекаже які знаки мандрівника він зустрів. На бічній доріжці на дорозі не довшій, як 10 кроків є звичайна стрілка, відтак лист вбік, лист це рисунок подвійної стрілки під каменем або іншим предметом. Учасник мусить залишити предмет в такому самому положенні, як це він застав. Далі на дорозі є знак: замкнена дорога, коло нього знак: небезпека, відтак знак: заверни назад бігом. Учасники ідуть на ту доріжку у віддаленні 5 - 10 кроків один від одного.
- 3/ Вправа зору. В назначеному місці, чи то коло дерева чи прапорця є розкинені різні предмети /9/. Учасники ідуть туди поодинокі, приглядаються коротко /1 хвилину/ і переказують що вони бачили. Кожний учасник говорить окремо, щоб другі не чули. Предметів не можна рухати.
- 4/ Вправа дотику. Кожний учасник підходить до торбини чи наплечника, каже голосно що він має в руці, відтак витягає і передає в порядникові.

В/ Гри зручності:

- 1/ Перехід через багно. На землі є нарисовані 3 квадрати

один за одним. Це камені в багні по котрих треба перейти. Учасник добре приглядається квадратам - мірить очима віддалі з одного до другого, відтак йому зав'язують очі, або він сам заслонює очі долонями і ставши на обох ногах перескакує з одного квадрату в другий, доки не перейде на відкрите поле. Хто скоче на лінію впав в багно й далі вже не йде.

- 3/ Майстрування. Кожний учасник дістає кусок паперу та довільне число пачок, якщо є на місці. З паперу він має зробити іграшку.
- 4/ Марш через перешкоди. Учасник кладе собі на голову даний предмет і старається перенести його на голові вказаною дорогою не підтримуючи його. Дорога повинна йти вділ і вгору та повинна мати хоч одну перешкоду, що її треба переступити.
- 5/ Перехід через кладку. Учасник має перейти по вузкій кладці без поруччя не менше 5 кроків.
- 6/ Підходження. Учасник має перейти вказану дорогу без шелесту. Коли дійде до мети, каже "Я тут". Якщо впорядник почув шелест каже, що чує, якщо другий раз, затримує його і учасник далі не йде.

III. Г р и м'я ч е м:

Два вогні. Цю гру грають рої або гнізда між собою. На площі не повинно бути більше як 10 - 12 граців.

Передавання м'яча. Два ряди граців стоять побіч себе і передають м'ячі понад голову, поміж ногами, боком, з-переду назад, та зі заду наперед. Котрий ряд швидше. Можуть грати рої або гнізда.

IV. Т О Ч К У В А Н Н Я.

Кожний учасник змагу на кожному перевірному пункті може здобути одну точку, дві або три - залежно від того, чи він своє завдання виконує слабо, задовільно чи дуже добре.

- A/ 1: Як підійме предмет - 3 точки; якщо тільки зачіпить - 2, як не візьме - 1.
2: За кожне добре вцілення 1 точка.
3: За кожне добре перескочення 1 точка. Якщо хтось перескочить ще далі, як беріг третього потоку, дістає за це додаткового плюса.
- B/ 1: За зав'язання вузла добре - 2 точки, за названня його - 1 точка.
2: За правильне відчитання знаку мандрівника 1 точка. Учасник може здобути 6 точок.
3: За правильне названня предмету 1 точка. Учасник може здобути 9 точок.
4: За правильне названня вибраного предмету 3 точки.
- B/ 1: За правильний перехід одного квадрату - 1 точка.
2: За гарне і старанне виконання іграшки - 3 точки, за середнє виконання - 2 точки, за невдале виконання або за дуже просту іграшку - 1 точка.

- 3: За пройдення назначеної дороги - 3 точки, Коли хтось перейде одну третю дороги 1 точка, а дві треті - 2 точки.
- 4: 3 точки коли учасник перейде кладку і не стане ні разу на землю. Коли стане на землю один або два рази - 2 точки, коли більше разів - 1 точку.
- 5: Коли учасник перейде дорогу без шелесту дїстає - 3 точки, коли раз дав знати де він є - 2 точки, а коли більше разів - 1 точку.

Кожний рій і кожний учасник змагу зможе здобути на змагу 45 точок і 5 за взірцеву поведінку, - разом 50 точок.

П'ять точок за взірцеву поведінку учасники змагу здобувають на перевірних пунктах. На кожному пункті кожний учасник за взірцеву поведінку може здобити плюс. Якщо він здобуде на кожному пункті по плюсові, він здобув 5 точок за поведінку.

За погану поведінку учасники дїстають мінуси. Учасник може дїстати на кожному пункті стільки мінусів скільки собі заробить поганою поведінкою. Мінус давати після другого напимнення.

Мінуси записується по лівій стороні від здобутої точки, а плюси по правій.

Спосіб записування:

пункти:	1	2	3	і т.д.
С л а в к о	3+	1+		
І г о р	-2	3		

Упорядкувала О.Н. КУЛИНИЧ

Н. ШЕРВИНА

Б е р и в і з

Лине пісня, мов дзвіночок,
Розійшлась луною скрізь.
Чий то дзвонить голосочок:
"Покинь сани - бери віз"?

То вісун весни завзяти й -
Жовтогрудок - беривіз
Про весну почав співати:
"Пскинь сани - бери віз!"

Гомінкий струмок ласкає
Напівсонний верболіз,
А палкий співець гукає:
"Покинь сани - бери віз!"

Бачать дивну пташку люди,
Схвилювалися до сліз:
"Вже весна!" і чують всюди:
Покинь сани - бери віз!

Веснянка

Х Т О С У М У Є ...

1. Хто сумує, хай сумує,
Я весела у маю,
А весела все співає
Я також співатиму.

Ля-ля, ля-ля, ля-ля, ля-ля
Я весела у маю,
А веселий все співає,
Я також співатиму. | 2. Хто сумує, хай сумує
Я весела у маю,
А веселий в трубку грає
Я також так гратиму.

Тру-ру-ру-ру, тру-ру-ру-ру
А весела у маю
..... |
| 3. Хто сумує, хай сумує,
Я весела у маю,
А веселий все гуляє
Я також гулятиму.

Раз у-ліво, раз у-право
Я весела у маю
..... | 4. Хто сумує, хай сумує,
Я весела у маю,
А веселий в руки плече,
Я також плескатиму.

Раз у-ліво, раз у-право
Я весела у маю...
..... |

Діти уставляються в коло, на крок одне від одного та держаться всі за руки.

В середині кола одна дитина, що показує рухи. При словах "ХТО СУМУЄ, ХАЙ СУМУЄ, Я ВЕСЕЛА У МАЮ" діти роблять ритмічно кілька кроків вправо, "А ВЕСЕЛИЙ ВСЕ СПІВАЄ, Я ТАКОЖ СПІВАТИМУ" кілька кроків вліво, й затримуються на місці. На знак дитини в середині кола, кладуть руки на бедра і на місці стоячи звертаються раз вліво, раз вправо та співають "ЛЯ-ЛЯ, ЛЯ-ЛЯ, ЛЯ-ЛЯ, ЛЯ-ЛЯ, Я ВЕСЕЛА У МАЮ, А ВЕСЕЛИЙ ВСЕ СПІВАЄ, Я ТАКОЖ СПІВАТИМУ".

Пісню співається далі так само, а при словах "ТРУ-РУ, РУ-РУ" роблять немов трубку з рук та прикладують до уст.

При дальших словах "ВСЕ ГУЛЯЄ" діти пританцювують, а при словах "В РУКИ ПЛЕЩЕ" діти плескають в долоні.

Гагілка

В О Р О Т А Р

Двоє дітей вибирається на воротаря. Вони стають побіч себе та держаться за руки. Всі інші діти уставляються гусаком перед воротами. Руки кладуть на рамена попередньої дитини.

Діти, що стоять гусаком співають: "ВОРОТАРЮ!, ВОРОТАРЮ!
ВІДЧИНИ НАМ ВОРОТОНЬКА"

Воротар: А що то за пан іде?
А що то нам за дар везе?

Всі діти: Золотії зернятонька
І хороші дівчатонька.

Воротар: Ми золота не беремо,
За дівчатка дякуємо.

На слова "ЗА ДІВЧАТКО ДЯКУЄМО", ворота відчиняються /воротарі підносять руки вгору/ а всі інші діти перебігають через ворота. Останню дитину воротар задержує і уставляє її по правій стороні воріт. Ворота знову зачиняються. Гра продовжується далі. Діти в гусаку обігають луком та стають знову перед воротами. За кожним разом одна дитина залишається при воротах аж поки в гусаку залишиться тільки двоє дітей. Тоді ці двоє дітей стають воротарем.

П о б у т о в и й х о р о в і д

Я г і л о ч к а

Дівчата беруться за руки і творять коло. В середину заходить дівчина. Вона схиляє голову /на один бік/ і складає руки вдаючи немов спить. Коло дівчат кружляє навколо "Ягілочки" і співає:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
Устала ранесенько,
Умилася білесень.

"Ягілочка" рухами рук вдає, ніби вона встала й умивається, а коло співає далі:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
Голівоньку чесала,
Стяжочки надівала.

Дівчина ілюструє рухами все, про що співається у пісні, а коло співає далі:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
На вулицю вийшла,
мов зіронька зійшла.

Ягілочка ходить по колі ніби гуляє. Хор співає:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
Квітоньки збирала,
віночок заплітала.

Нарешті хор прискорює темпо співу й танцю на закінчення пісні:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
Вибери собі дівчину,
Я червону калину.

При цьому "Ягілочка" підбігає до одної з дівчат і вибирає її "Ягілочкою", а сама стає в коло й гра починається спочатку.

О. Степовий.

Х Т О С У М У С

Хто су -- му -- є хай су -- му -- є я ве -- се -- ла все бу -- ду
Тру -- ру -- ру -- ру ру -- ру -- ру -- ру я ве -- се -- ла все бу -- ду
а ве -- се -- лий все спі -- ва -- є я та -- кож спі -- ва -- ти -- му

В О Р О Т А Р

воро -- тарю воро --- та -- рю відчи -- нає нам во -- ро -- тонька
А що то там за пан ї -- де а що то нам за дар ве -- зе

Я Г І Л О Ч К А

Я -- гіл Я -- гі --- лоч -- ка ус -- та -- ла ра -- не --
Я -- гай --- ло -- ва доч -- ка
сень -- ко вми -- ла -- ся бі -- ле --- сень -- ко

Н О В А Ц Т В О і К Н И Ж К А

Маю на думці українську книжку до читання. Про те, щоб діти постійно заглядали до шкільних підручників дбає кожного дня школа. Вона також вимагає читання позашкільної лектури в мові навчання. Ото ж це справа батьків, учителів української мови, а в великій мірі також і новацьких виховників, щоб заставити дітей читати й українські книжки.

Дитина, що не бачила України, що не має змоги бачити її бодай на фільмах, найкраще зможе пізнати й полюбити країну свого походження якраз із книжок. У книжці здебільша немає малюнків ні знімок, але описи країни, її природи й особливостей є такі широкі й докладні, при тому такі звичайно ширі, захоплючі, повні надхненної любови до батьківщини, що саме вони - к н и ж к и є в стані дати дитині захоплючий образ далекої й незнаной рідної країни й з а ц і к а в и т и її нею. Бо в своїй книжці автор вичарував звичай-обичай народу, його любов до життя і свободи, його духові вартості, його славне минуле. Це все мусить мати певний вплив на душу дитини, на формування її життєвого світогляду.

Українська книжка не дасть зникнути, а навпаки збагатить знання української мови в дитини. Вона писана чистою, літературною мовою. Діти є схильні - і це прирлпа річ - уживати радше мову, якою вчать у школі, що її навкруги себе чують і нею вони між собою говорять. Коли вони вживають української мови, то мішають до неї багато слів з мови їхнього навчання, а даліше грамати, стиль і взагалі духа української мови нагинають до мови, в якій учаться в школі. Багато слів технічних і взагалі фахових, даліше - слів рідко вживаних в щоденній мові - вони дуже часто не знають і не розуміють. Отож постійно дбати про це, щоб діти не забували української мови і говорили нею поправно - це одна сторінка, - друга, це - книжка. Вона - писана гарною українською мовою допоможе їм опанувати цю мову краще.

Вплив книжки на дитину залежить від того, як згадані вище виховні чинники пильнуватимуть справу. Автім від пластового виховника це не вимагає багато часу, радше - постійної у в а г и й відповідного п і д х о д у. Треба все пам'ятати, якщо дитини не навчимо любити читати й відчувати потребу читати - у віці 8 - 12 років, то я не вірю, щоб у пізнішому віці ця справа вдалася легко.

На сходинах молодших роїв можна деколи прочитати коротке оповідання або обговорити якусь книжку. У старших роях, зокрема в хлоп'ячих, мені не видається це дуже доцільне. Сходини призначені в першу чергу на гру-забаву, пісню, розповідь /яка зрештою може черпати матеріял з якоїсь книжки/, підготовку до проб, читання з молодшими, а обговорювання матеріялу зі старшими, що помішений в "ГОТУЙСЬ", та перевірку чи вони читають свій журнал, і т.п. Однак впорядник не має й не тратить на це багато часу зі сходин, може зробити дуже багато використувуючи пластову систему точок /пунктів/ чи хрестиків, або ще краще проводячи змагання в читанні, даліше п о с т і й н и м и короткими пригадками й заохотою до читання.

Зокрема гарні висліди з правила дадуть добре проведені змагання. Читання можна включити в загальні змагання, що охоплювали б різні сторінки пластування, поведінку й новацьку поставу, науку в школі, добрі діла і т.д., і також ч и т а н н я. Можна переводити окремі змагання в читанні. Кожний новак веде список прочитаних книжок.

Змаганнями краще охопити довший протяг часу - пів року або й рік, точно подати вимоги й правила змагань і відтак постійно про це пригадувати, заохочувати, додавати "змагової горячки" і що я - якийсь час провірювати. Також треба самому впорядникові перенятися змаганнями, а це й матиме додатній вплив на дітей. Що якийсь час /кожних 2-3 місяці/ добре є робити й проголошувати підсумки змагань. Вказаним було б змагання в окремих ролях звести до спільного знаменника й зробити їх одночасно й гніздовими або й загально-новацькими /для дівчат і хлопців/. Можна й при тому визначити якісь нагороди /в першу чергу вартісніші книжки, безплатний побут в таборі, спортовий виряд, тощо/, і святочно проголошувати вислід змагань між поодинокими дітьми й між ролями. Нагороди такі викликають більше зацікавлення змаганнями, як такими - а змагання знову ж викликають зацікавлення книжкою.

При тому одначе треба знайти справедливий ключ спроможностей дітей і роїв після віку, а дальше звертати увагу на точне додержання правил, а дальше звертати увагу на старанне і як найсправедливіше вирішування при оцінці вислідів. Так солідно проведені змагання, це під кожним оглядом найкращої якості пластова діяльність, що дає багато виховних вартостей.

Якщо діти можуть брати участь в подібних змаганнях у читанні прим. на терені школи, чи школи українознавства, то впорядник повинен заохочувати до того своїх новаків підтримувати їх завзяття і витривалість. Змагання, що їх проводиться на довшому протязі часу залишають у дітей певну дошу навички до читання. Також є добре, коли закінчимо одні змагання в читанні, зараз або після короткої передишки розпочати нові. Це сприятиме виробленню п о с т і й н о г о зацікавлення книжкою і саме це має найбільшу вартість. Змаганням, що тривають довше не можна дати послабнути, їх треба дітям постійно пригадувати, постійно ними дітей заохочувати.

Але можна навіть й не проводячи змагань, записувати новакам точки за прочитані книжки. Треба дітям подати ключ точкування, найкраще по скількості прочитаних сторінок, /прим. за кожних 10-20 сторінок - точка/, достосовуючи пропорційно до точок за другі речі. Числення точок за сторінки, а не на кількість книжок - найспростише й найсправедливіше.

Впорядник може й повинен порадити дитині що читати, евент. помогти вибрати книжку в бібліотеці. Якщо є бібліотека в пластовій станиці, то треба допильнувати, щоб у ній були книжки для дітей, в іншому випадку треба конечно творити новацьку бібліотечку. Знову ж книжки для новацтва треба поділити в бібліотеці на два відділи: д и т я ч и й і книжки для д о р о с т у, - для останніх двох років новакування, або бодай каталоги повинні бути окремі для тих двох груп.

Рівночасно треба вести пропаганду між дітьми й їх батьками в тому напрямі, щоб діти закладали свої власні бібліотеки й їх утримували в порядку та постійно побільшували.

Крім цього я радив би ввести читання як вимогу до новацьких проб, прим.: до першої найменше 30-50 сторінок, до другої 150-200, до третьої 500-750 /залежно від віку тих, що складають пробу/. Відтак для переходу до юнацтва поставити вимогу прочитати всіх /уже разом з тим, що було прочитано до проб/ бодай 3 тисячі сторінок.

Було б дуже добре ввести пробу вмілості з читання теж для новаків /новачки мають під назвою "Читачка"- /Гризикнижка/ з такими вимогами: а/ прочитати бодай 5.000 сторінок, враховуючи все прочитане до часу проби; б/ старанно ведений зошит із списком прочитаних книжок за такою схемою: автор, назва, скільки сторінок, коли читав/-ла/ із кожної книжки подати який це рід твору, короткий зміст що найбільше подобалося, хто з героїв і чому найбільше подобався.

Такий зошит як вимогу добре було б впровадити вже до І. новацької проби; він повинен бути також прикрашений рисунками чи малюнками. Якщо такий зошит повинна дитина вести для школи, то в Пласті не потрібно може вимагати другого. Дальшими вимогами повинні бути: гарно ведена власна бібліотека і проба - іспит у формі розмови про прочитане.

Під час вакацій діти легко відвикають від читання. До цього не треба допускати. Тому змагання в читанні, що про них говорилось вище, треба за всяку ціну розтягнути також на час вакацій. Якщо в той час немає сходинок, то при нагоді принагідних зустрічей, або телефоном чи навіть поштівкою впорядник повинен своїм хлопцям, а впорядниця дівчаткам ще якийсь час пригадувати, що змагання проводяться даліше та, що саме в тому часі є нагода найбільше читати.

До пластового табору треба підібрати малу але старанно дібрану бібліотеку. Впорядники повинні мати добрий матеріал для голосного читання. Головно час непогоди треба використати на читання й голосне читання.

Це все зівсім реальні способи й засоби. Вони вимагають тільки довшого протягу часу - літ, щоб при розмірно малому вкладі праці могли дати триваліші наслідки. Треба, річ ясна, також приноровити це все до конкретних обставин. Прим.: коли впорядник взявся вести річ 10-літків, в якому більшість хлопців є на рівні 2-ої класи, коли йдеться про українську мову і вони до того часу не читали ще нічого, то певно, що з ними треба починати цілу справу читання також на нижчому рівні й обнизити вимоги, що їх ми проектували вище. При тому треба допомогти їм добирати книжечки легкі формою й малі, але змістом відповідні їх вікові.

Треба ще раз підкреслити, що новацький виховник тут чинник побічний, співпрацюючий і він мусить достосувати свою працю в цьому напрямі головно до праці вчителів української мови. Треба також пам'ятати, що новак обов'язаний вчитися в українознавчій школі, якщо вона тільки є.

В такий спосіб побудована ціла система, доцільно достосована до конкретних обставин, якщо її по ст і й н о примінювати на протязі всього новацького віку, дасть тривалі наслідки: допоможе дитині полюбити - може на все життя - українську книжку і книжку взагалі.

Іван ФРАНКО

Книги - морська глибина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить

=x=x==X==x=x=

Не високо мудруй,	Не бажай ти умом
Але твердо держись,	Понад світом кружить;
А хто правду лама,	А скоріш завізьмись
З тим ти сміло борись!	В світі праведно жить.

=x=x==X==x=x=

Не пливе супроти вітру
Запах квітів і кадила, -
Але йде по всіх усюдах
Добра слава, добрі діла.

Братчик ТАРАС

СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО МОРЯ

- Сьогодні, новаки, - промовив братчик Роман до рою "Соколи", - наша гутірка буде про роковини 29 квітня 1918 року.

- А що то за роковини? - запитав новак Петрусь.

- Це славна історична подія, коли український державний прапор замаєв на кораблях Чорноморської Фльоти, - відповів йому роєвий Олег. - Мені вже батьки про це розказували.

- Так, новаки, в цей пам'ятний день геройські українські матроси назавжди затвердили свою вірність та приналежність Чорного Моря Україні.

- Братчику, а чому ми кажемо - українське море? - запитав Андрійко.

- Бо ціла історія України є пов'язана з Чорним морем. Наші князі мали славу фльоту та відбували морські походи на Візантію та Малу Азію. Пізніше козаки робили історичні виправи на Царгород, Килію, Трапезунт, Білгород. Ось Чому ми кажемо, що Чорне Море є українське море.

- Аже тепер я розумію, - запевняючи промовив Андрійко. - А чи наша, Чорноморська Фльота, була така велика, як зараз має Америка?

- Ні, Андрійку, Тоді ще таких великих флотів не було. Найбільшим кораблем Чорноморської Фльоти був "Св.Юрій - Побідоносець", як рівнож належали інші кораблі крейсери, транспортівці, міненосці й підводні.

- Що це таке крейсери? - запитав Петрусь.

- Це легкі кораблі, що патрулюють води; вони швидкі й оборотні, - розвідують та охороняють тяжкі кораблі перед ворогом.

- Мені родичі казали, що тоді будувалися ще й багато інших важких кораблів, - питаючи промовив Олег.

- Так, Ольку. В місті Миколаєві, що тоді було одним із найславніших міст, де будувалися кораблі Чорного Моря, в той час будувалися кораблі, що мали називатися "Дніпро", Тарас Шевченко", "Богдан Хмельницький".....

- А чому, братчику, кораблі так називалися? - запитав Петрусь.

- В кожній державі, кораблів окрещують та дають їм ім'я, що є пов'язане з історією цієї держави. А ви всі знаєте хто Богдан Хмельницький, Тарас Шевченко та ріка Дніпро були для України.

- Так, ми знаємо! - гуртом відповіли "Соколи".

- Братчику, що далше сталося, як український прапор вивісили на всіх кораблях - запитав Борис, що дотепер тільки слухав про що говорилося.

- Тоді, Борисе, вороги України побачили, що Україна з Чорним Морем дійсно стане сильною. Вони налякалися, що українці тоді зможуть прогнати всіх ворогів зі своєї землі. І вороги величезними силами рушили на Україну. Почалася довга й важка війна, що в ній проти ворогів батьківщини боролись всі українські військові сили, а в тому й чорноморська фльота. Та тоді українська держава не змогла протиставитись сильнішим ворогам, що шарпали її з усіх сторін.

- А що сталося з Чорноморською Флотою, що підняла український прапор? - запитав Андрій.

- Коли вже не можна було врятуватись від ворогів, тоді герої - українські матроси вирішили потопити кораблі в Чорному Морі та не віддати їх цілими ворогам батьківщини.

Вороги безпощадно розправилися зі славними матросами української Черноморської Фльоти, вони більшістю заплатили геройською смертю свою вірність Україні, як мільйони правдивих синів своєї Батьківщини.

- Знаєш, братчику, я думаю, що коли б тоді Україна була в силі вдержати Чорне Море, то напевно була б стала незалежною державою...

- Тоді всі вороги мусіли би залишити Україну в спокою, - сказав Борис, перебиваючи Олега. Український Народ мав би свою вільну Державу.

Іванна САВИЦЬКА-ТРЕШНЕВСЬКА

Х Л О П' Я Ч А М Р І Я

Як виросту я, матусю,
Хочу бути моряком,
Попливу в далекі води
Міцно кованим човном.

За хоробрість і відвагу
Дасть медалю капітан,
Я припну її святочно
На моряцький свій каптан.

Не страшні мені ні води,
Ані буря, ні вітри,
На човні своїм плистиму
Сміло, прямо до мети.

І щасливий і веселий
До матусі приплину,
Поцілую приголублю
Розкажу їй новину.

Що за труди і відвагу
На човні лопоче стяг
А на ньому жовтосиній
Напис: "Черноморський Шлях".

УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ на ЧОРНОМУ МОРІ.

Батько прочитав у часописі новинку про великі вправи /маневри/ американської фльоти на Тихому Океані.

А малий Роман запитав:

- Тату, а що це фльота?

- Фльота, це італійське слово, й означає всі кораблі якоїсь держави разом. А що кораблі бувають торговельні, пасажирські /особові/ й военні, то всі торговельні означуємо словом - "торговельна фльота" /сюди причисляються й пасажирські/, а военні словом "воєнна фльота".

- Дякую! А чи є й українські кораблі?

- Нажаль, українських кораблів тепер немає - зітхнув батько. Бо, бачиш, Ромку, кораблі може мати тільки самостійна держава, а що Україна тепер, разом з українським Чорним Морем, є в неволі, під владою москалів, то і по Чорному Морі плавають кораблі під московськими - большевицькими прапорами, - хоча ті кораблі - це властиво українське добро, як і все інше, що є в Україні. Та колись було інакше. Ти знаєш, Ромку, що Україна була колись могутньою, самостійною державою. Тоді мала вона й свої кораблі на Дніпрі й Чорному морі. І власне це ще й збільшало її могутність, бо через море веде дорога в широкий світ, можна ним усякі багатства привозити і з зис-

ком міняти за плоди й скарби рідної землі, а можна й на морі рідного краю боронити.

Так робили українські князі, що Чорним Морем аж у Візантію запливали та між сусідами пострах пирили, щоб вони на українську землю не лакомилися. Відомі також морські походи козаків - запорожців, що на своїх легких чайках турецькі галери нападали і навіть Царгород /ту саму Візантію/ й інші турецькі надморські міста здобували та бранців з неволі визволяли.

Не забула Україна й недавно, коли знов свободна стала, про своє Чорне Море й про флоту. Весною 1917 року Україна почала відновляти свою самостійність і вже в березні 1917 року майже половина чорноморських воєнних і торговельних кораблів поскидала царські - московські прапори, а вивісила українські. А в березні 1918 року уряд України проголосив закон, що всі кораблі на Чорному Морі стають власністю Української Держави. Повинуючись тому наказові всі кораблі піднесли дня 29 квітня 1918 р. в год. 4-ій попол. українські прапори.

Весело замайли рідні прапори на могутніх воєнних кораблях і здавалося, що вернулась давня слава князів і гетьманів. Велика була українська воєнна флота в 1918 році. Всіх воєнних кораблів було около сто, між ними двадцять велитенських панцирників, 27 міноносців 21 підводних човнів та інші. Деякі вже й поперемінювали свої давні назви й прийняли такі, як: "Запорожець", "Гетьман Богдан Хмельницький", "Соборна Україна", "Дніпро", а деякі вже передше мали українські назви "Гайдамака", "Кубанець", "Україна" й інші. Бачив я ті кораблі і ті прапори - сказав сумно батько - і тепер серце болить, коли згадаю, що те все так скоро пропало, мов гарний сон...

- І де ж поділися ті всі кораблі, батьку?

- Стрінула їх та сама доля, що й всю Україну. Частину кораблів вороги знищили й затопили, частину вивезли з Чорного моря, а частина плаває тепер по Чорному Морі, але під московське-большевицькими прапорами і під іншими наказами..... і як вся Україна, так і ті кораблі ждуть визволення, щоб знов замайли рідними прапорами, як то було тому 40 років ... Вірно, що так станеться!

- Ох, колиб якнайскоріше, батьку! - закликав з запалом Роман. - Я хотів би тоді бути моряком і плавати по Чорному Морі, а свій корабель я назвав би "Київ"!

- Дай тобі, Боже, того діждати мій сину! - сказав повагом зворушений батько.

/Дзвіночок 4:54/36/

В.Х.

І Д І М Д О Н И Х.

Ідім до тих могил, що сплять у них борці,
Що полягли колись із крісом у руці...

Ідімо ми до них з молитвою в устах
І положім вінки на чорних їх хрестах.

І положім вінки, і маки, і квітки,
І збережим в серцях про них святі думки.

Бо ж то за нас вони на полі полягли
За наше щастя все без жалю віддали.

І кров пролили так, як ранішню росу,
І юність оддали, і силу, і красу
І всі за щедрий дар нічого не хочуть,
Лиш пам'яти про них, що там в гробах тих сплять.
І ще одне є в них бажання, хлопче, знай -
Щоб ти так, як вони, любив свій рідний край!

/Записки Українського Пластуна/
Ч: 11.

М И Х А С Ь К О В А В А Т Р А .

Було то на початку липня 1919 року. Тоді то в нашому краю була війна. Боева лінія йшла на захід від села Вербівці. Українські Стрільці вже четвертий місяць відбивали наступ противника. На північ від села був густий ліс, що тягнувся аж по ворожі окопи.

У Вербівцях жила тоді одна вдова з двома дітьми. Їх батько згинув ще в австрійській війні. Старшенький Михась мав 14 років і опікувався 4-річною сестричкою, коли мати ходила на роботу. Та якось по Йорадні мати занедужала, а в хаті не було навіть дров, щоб в печі запалити. То Михась взяв рано санчата і поїхав в ліс. Фронт був недалеко і свистали заблукані кульки, однак хлопець на те не зважав. Він знав тільки одне, що в дома жде в холоді недужа мати та сестричка і він мусить привезти дровець.

Добившись до лісу, Михасько став збирати ріща. Коли вже мав повні санки дров і хотів рушати в село, магло обскочили його ворожі воюки. Але Михась не міг промовити ні слова. Раз, що дуже перелякався, а подруге, що згодом зрозумів небезпеку, яка загрозила нашим стрільцям. Він догадався, що ворог вночі зайшов нашим лісом і думає напастись зваду.

Взяли Михася між себе й повели в гліб лісу. Там було їх зо дві сотні. По середині малої поляни горіла маленька ватра. Казали Михасеві докладати дров і пильнувати щоб ватра не згасла. Однак не смів класти забагато. Михасько знав чому. Щоб над лісом не побачили наші диму, бо тоді прибігли б сюди подивитися, що тут діється.

Михасько слухав і пильнував ватру, та мав свою думку. Знав, що його не пустять звідси, щоб не доніс своїм. Але рішився іншим способом подати своїм знак.

Коло полудня вороже військо зібралося і обережно рушило лісовою стежкою в сторону срілецьких окопів. Коло ватри залишилося лише кілька воюків. Коли вони відвернули свою увагу від ватри, Михасько став покапцем ламати зелене віття смереки і кидав на ватру. Висекий стовп білого диму бухнув вгору і подав знак, що в лісі є щось нового.

Той знак побачили наші стрільці в окопах. Счинилася тривога і зараз рушили наші сотні прослідити ліс. На краю ліса посипався на них град куль. Однак ворог не довго опирався і кинувся до втечі. Йому не дали ждати до ночі, тому його плян не вдався. Нагі погнали за ворогом, багато з них полонили. Не мало було вбитих іранених. Коли наші добігли до ватри в лісі, на хвилину поставали з дива і мимохіть поздіймали шапки з голов. На порозкиданих смерічках, що трохи ще курилися, лежав Михасько з розкиненими руками і дивився просто в небо. На його білому чолі червоніла мала плямка. Туди пройшла кулька одного з ворогів, що втікаючи стрілив до хлопчини за те, що дав своїм знак про небезпеку.

Вбога мати і сестричка даремно ждали на Михася і на дрова. Стрільці висипали йому могилу коло тієї ватри, а його матері й сестрі самі допомогли.

І слава про Михаськів вчинок пішла по всій Україні. Сьогодні це місце в лісі називають усі "Михаськова ватра". Там рік-рчно в Зелені Свята молодь села розпалює ватру, а люди в селі бачать білий дим і говорять:

- Михаськова ватра! Іде в небо, як чиста жертва! Господи Боже її прийми...!

/ "Записки Українського Пластуна" ч:11./

Ч Е Р В І Н Е Ц Ь

У багатого батька був один син, а батько нажив худобу не абияк, а таки чесно: багато поту вилилося в нього, багато крові зіпсувалося, поки заблищали у нього в кишені червінці.

Синові проте байдуже: він ріс серед червінців, то вони йому не дорогі були. Як дасть батько, то він так і сіє грішми, як половом, аж слід його с'яє.

Дививсь-дививсь на це батько - і гірко йому було, що син працювати не хоче, а його важко зароблене добро так нехтує. Уже й казав і вмовляв - нічого не вдіє. Ото й надумався батько.

Пішли якось з сином до річки, - посідали, балакають. Їде якийсь чоловік і несе горобця. І заманулося синові нашось того горобця купити, - зараз і виймає золотого....

- Дай мені, каже батько. Син дав. Батько замірився рукою стиха на річку, наче хоче золотого кинути, а син байдуже. Батько вдруге замірився - а син нічого. Узяв батько тоді, та й кинув у воду червінця. Син навіть і не спитавсь у батька, нащо то й до чого, а зараз поліз у кишеню та й виняв другого червінця. Батько бачить, що лиха година та й каже синові: -

- Ось віддай мені капшука з грішми!

Син дав. Тоді батько знов сказав:

- Іди ж ти, каже, - як оце ти є, та зароби червінця! Як заробиш - от тоді приходь і поживеш мою худобу, - а то, Господь з тобою, - краще я на сиріт віддам

Син аж засміявся:

- Піду! - каже. А собі думає: "От розумний батько, - чи диво то червінця заробити!"

От і пішов він: ішов він чи довго, чи ні, - та замисливсь. "Що ж я робити вмію"? "Письма я не знаю". От і пішов він скрізь по городі шукати роботи письменницької. Та куди не піткнеться-скрізь не треба. А тут же й їсти хочеться. Продав він кошжущинку - ходить у легенькому, а вже холодна осінь. Прийшов у крамницю, проситься в крамчуки. Питаються в нього:

- Де ж ви були, що знаєте?

- Я, - каже, - жив біля батька, був коло хліборобства.

- Та й тільки? кажуть йому. - Не треба нам таких. Узяти вас за хлопця - попихача, то ви більше з'їсте, ніж заробите.

Що його робити? А тут холодно, а тут їсти хочеться!... Пішов він до Дніпра - там пароплавів та всяких суден без ліку стоїть. Нічого робити - найнявся він лантухи тягати. Так, як лозина від вітру, гнувся він під тими лантухами важкими, - ноги трусилися, голова горіла. У вечорі з незвички як упав на вулиці, - так і заснув. Був би замерз, та поліцай побачив - до поліції відвіз: думав, що п'яний.

Другого дня - теж, третього, четвертого - усе теж. Він уже й не доїдає, і не допиває, щоб більше грошей зоставалося, а ще далеко до золотого, бо й плата мала, і сили в нього не багато.

Робить - і так усю осінь і зиму проробив. І вже по весні зібралось в нього стільки грошенят, що виміняв він за них золотого. Тоді йде до батька. Прийшов, аж батько стоїть біля млина.

- Здорові, тату!

- Здоров, синку, - каже батько. - Ну, синку, приніс?

Сягнув син у кишеню та потихеньку виймає щось завинене у ганчірочку, а потім ще й у папірець, - еге, - червінець, та й боїться давати батькові.

Узяв батько, повертів того золотого у руках та як заміриться щоб кинути на річку.... Син як ухопить батька обома руками за руку, як крикне:

-Ой, батеньку, батеньку!... - А сам як не свій.

Тоді батько засміявся та каже:

-Ну, тепер я бачу, що ти знаєш по чому киває лиха, як дістанеться червінець. От тепер ти мені син і моя худоба тобі буде.

І з того часу годі вже гроші розкидати - такий працьовитий та хазяйновитий він зробився.

Із "ЮНІ ДРУЗІ" ч:2-3/1947.

Константина МАЛИЦЬКА

К Н Я Ж Н А Г А Н А - А Н Н А К О Р О Л Е В А .

Було це року Божого 1048. На вулицях Києва рух і метушня. Перед Софійським собором зібралось багато народу, а найбільше мо-молі.

- Княжну Ганку сватають! - Княжну Ганку хочуть у нас забрати! - Хто? Куди? - Бог зна, та, мабуть, далеко, бо таких гостей ми ще тут не бачили.

Ім'я княжни перелітає з уст до уст, бо всі її знають і люблять цю останну доню князя Ярослава Мудрого, красуню білявку. Вже її сестри одна за одною, як білі голубки, вилетіли з-під рідної стріхи і розбрилися по світі: старша Єлисавета до Норвегії за королем Гаральдом, друга до Угорщини, тітка Предислава до Польщі, а тепер одна остання їх покидає.

- Приїхали послы з Франції, - відіззався старший киянин, знать свідомий двірських справ.

Зачули з другого кінця Європи про незвичайну красу нашої княжни і просять її за жінку для свого короля.

- Не одна тільки краса притягає чужинців до наших князівств - заговорив інший з громади. - Знають усі, що княжна Ганка принесе мужеві в посагу чималу суму золотих дукатів, битих у Візантії.

- А наш князь Ярослав один з перших тепер в Європі, - промовив юний лицар, що в шоломі і з мечем при боці немов готовився у похід. - Наша держава сьогодні просторіша, а може й могутніша від тої далекої Франції. А наш Київ може бути суперником щодо краси з грецькою пишною Візантією.

Гомонить, журиться народ долею своєї княжни. А вона сама у батьківських теремах до матері припадає, сльози проливає. Княгиня Інгігерда доню розуміє, бо вона ж сама з далекої півночі, зі Швеції прибула на Русь, покинувши батьківщину й родину.

А князь Ярослав підводить любенько заплакане личко Ганки і мовить:

- Утри сльози, доню! Така вже доля князівен, що мусять розходитися по світі. Пішли твої сестри, тепер черга на тебе. Франція - край багатий, гарний і просвічений. Пам'ятай, що ти онука славних витязів русичів і могутніх візантійських імператорів по бабці Анні, донці цисара Романа.

А митрополит Іларіон, що стоїть тут же при княжій родині, благословить Ганку на нове життя, і, надівши на неї золотий хрестик, мовить:

- Не забував своєї віри й свого обряду, хоч у Франції та сама віра, що у нас. Та ще й великий князь, твій батечко, застеріг собі у послів, щоб ти мала там свого священника і капличку для богослуження в нашому обряді.

Княжна Ганка слухає покійно усіх, але на душі в неї холодно. І довго ще по відході батька і митрополита сидить з матір'ю й двірськими дівчатами в жіночій половині терему й плаче, думаючи про невідоме майбутнє.

А через тиждень-два перед княжим двором стояло французьке посольство і княжа родина, що провозжала Ганку в дорогу. В посольстві був єпископ Рожер з Шальон над Марною, Готіс Савейра, єпископ з Мео і кілька пишно вбраних вельмож. А князь Ярослав зі свого боку прирав дав доні до проводу п'ятьох щонайчільніших своїх бояр і священника Нікона, а княгиня боярину Савишню і дві двірські служниці.

Не плаче вже княжна Ганка. Гордо несе головку, не хоче показати перед чужими сліз і плачу. Довкола стояли товпи киян, а коли княжна, вбрана в оксамитну шубку, підбиту сободем, в такій же шапочці на білій намітці і теплих сап'янцях, сідала у м'яку повозку, зашумів народ в один голос:

- Прощай нам, княжно! Хай сонцем стелиться тобі дорога! Пануй на здоров'я, собі на щастя, а землі руській на славу!

Далека путь із Києва до Парижу кіньми і возом. Вже й зима минула, поки туди прибули, 14 травня, в часі Зелених свят відбулося королівське вінчання в місті Реймс. Українська княжна Ганка стала королевою Франції, жінкою Генриха I.

-o-o-0-o-o-o-

Королівські кімнату в замку Санлі під Парижем залягає тишина. Королева Анна сьогодні від ранку схвильована. Прибуло посольство з Києва, привезло вісті з рідного краю, про близьких, колись серцю дорогих.

Скільки за той час перемінилося! Не живе вже батько великий князь Ярослав Мудрий, а на київському престолі сидить тепер найстарший син, Із'яслав. А другі сини, брати Анни, панують на своїх уділах - пошукали собі жінок на чужих дворах: грецьким і англійським, а Святослав і В'ячеслав одружилися з німецькими князівнами.

Вона вже 15 років пробуває у Франції - вже три роки, як овдовіла й одного сина поховала, а тепер обняла опіку над молодим королем Филипом.

Покійний король Генрих хотів ще за життя свого, на випадок смерті, закріпити за Анною управу королівством в імені малолітнього сина, але вона сама зріклася влади на користь королівського брата. Чи не чулася на силах правити державою? Вона, онука мудрої

княгині Ольги і цілого ряду могутніх імператорів Візантії? Ні, - воліла бути лише дорадницею й опікункою. І без того всюди мала голос, а її підпис видко було за життя і по смерті Генриха на різних урядових письмах. І на почестях їй не збувало. Сам тодішній папа, Микола II, прислав на її руки лист, повний похвал, "для її вірності, добродійності і всяких чеснот, якими вона украшала свою королівську достоїнність".

Сидить королева задумана у великому різьбленому кріслі, а через високі, вузькі, навстяж відчинені вікна вливаються пахощі з королівських городів. Тишу перебиває час від часу тільки голос дзвонів із близького монастиря, що його побудувала тут королева Анна разом з церквою в формі хреста. Королева залюбки прислухається, сьогодні до голосу дзвонів і пісень монаших. Вона не передчуває, що монастир цей стоятиме ще довгі роки, аж до французької революції /1790 р./, що пам'ять нашої княжни житиме в серцях ченців і довколишніх селян і щороку відправлятимуть заупокійне богослуження в річницю її смерті, а ігумен видаватиме в той день обід для 13 вбогих удів.

Спомини налітають на думку. Десь із глибини пам'яті виривають перед королевою образи минулого. Не може від них відірватися. Дніпро широколентий, чудовий Київ, княжий двір, величава Софійська катедра, Золоті Ворота, веселе дівування при батьках. Згадався і стрий Мстислав "з великими очима", такий завзятий у боях, а такий ласкавий до дітей і своєї лицарської дружини. Войовничою вдачею нагадував прадіда Святослава: у сміливих походах дійшов аж на далекий Кавказ, побив плем'я Касогів над Кубанню, перемиг у двобой із вождя Редедю і затвердив там за собою землю Тмутороканську.

Французька королева забуває на мить, хто вона і де вона, а переноситься гордою думкою на безмежні простори батьківщини.

Вже двічі заглядав у кімнату королівський секретар з паперами до підпису, аж у третє помітила його королева і покликала до себе.

- Що там маєте, графе? - спитала повертаючись з країни спогадів у живу дійсність.

Підтвердження даровизни для монастиря в Суассон, Ваша Милосте/ - відповів секретар, підсуваючи королеві документ до підпису.

Звичаям було досі, що княгині ставили тільки знак хреста перед своїм підписом, який дописував уже сам секретар. Але тим разом королева Анна затримала довше перо в руках, а потім всміхнувшись, старанно щось писала. А коли секретар відібрав письмо, то побачив, мабуть у перше в своїм житті, чіткий підпис королеви, слов'янськими буквами - кирилицею: АННА РЪИНА - Анна королева.

=====

Перед роком наспіла вістка з України, що у Львові померла Константина Малицька, авторка цього оповідання. Покійна ціле своє життя посвятила педагогічно виховній праці для української молоді. Була вчителькою і директоркою українських шкіл "Рідної Школи", редагувала видання для молоді та писала численні оповідання. Незвичайно цікавилася Пластом, була учасницею різних Платових З'їздів, брала теж участь на курсах новацьких виховників. Була відома українська патріотка, що її російська влада, коли під час першої війни окупувала Західну Україну, вивезла зі Львова на заслання у Сибірі.

К о н ф е р е н ц і я Г н і з д о в и х

У днях 4-6 квітня 1958 відбулася у Бафало конференція Гніздових УПН-ок та УПН-ів, що її zorganizували ланка "Н" Кадри Виховниць та Орлиний Круг.

Участь взяли 32 осіб, що заступали 12 осередків та 20 Гнізди самостійних Роїв.

Проводили: Гол. Булавна Новачок пл.сен. Т.Горохович, пл.сен. Н. Кулинич від Орлиного Круга та пл.сен. Л. Храплива від ланки "Н" Кадри Виховниць. Крім них гутірки вели: п.проф.Л. Копач, пл.сен. Роман Копач та ст.пл. Анна Шкамбара.

Основні проблеми, що їх обговорювано: а/ питання новацьких виховників/-иць, та їх вишколу; б/ організація і адміністрація новацької праці; в/ створення особливого середовища, зацікавленого в новацтві; г/ шукання доріг поглиблення та урізноманітнення занять новацтва; г/ лектура й преса для дітей; в/ вглиблення в психіку сьгоднішніх дітей. Немаловажною темою було: вивчення українознавства на окремих курсах чи в Рідній Школі, що стане обов'язковою передумовою приналежності до новацтва.

Конференція пройшла в дуже милій, дружній атмосфері, до чого немало причинилась і справді щира гостинність Пл.Станиці в Бафало.

Двічі відвідав конференцію Начальний Пластун - СІРИЙ ЛЕВ, що забрав голос у нарадах та тим підчеркнув незвичайно велику вагу якраз цього відтинка пластової праці.

Курси Новацьких Виховників.

Німеччина - Мюнхен. У днях 28 - 31 грудня 1957. Старий Орел перевів тут Підготовчий Курс Новацьких Виховників, що його закінчило 8 учасників.

З. Д. А. - Шикаго: Підготовчий Курс Новацьких Виховників, що відбувався тут у днях 28 - 31. грудня 1957, організував Крайовий Реферат Новаків у З.Д.А., а перевів Орлиний Круг. Провід Курсу був у такому складі:

Командант - Сірій Орел Орест
Писар - " " Надя
Господар - пл.розв. Юрій Кузич
Викладач - пл.сен. Роман Саєвич

Участь у курсі приймало 21 пластунів/-ок, в тому 3 Клівленду, а 18 з Шикаго. Курс пройшов дуже успішно, завдяки дбайливості Станисчної Старшини, члени якої не жаліли трудів, щоб допомогти команді й курсантам як найкраще вив'язати зі всіх обов'язків.

- Нью Йорк: Підготовчий Курс Новацьких Виховників відбувся тут у днях 31 січня 1,2,7,8, і 9 лютого 1958. Курс організував з дозволу Крайового Реферату УПН-ів З.Д.А. Станичний Реферат Вишколу, а перевів Орлиний Круг.

Провід Курсу був в такому складі:

Командант: Сірій Орел Влодко
Писар: " " Євген
Бунчужний: " " Нестор
Прелегенти: " " Надя
" " Денис

пл.сен. Евстахія Гойдиш

пл.сен. Леся Храплива

Участь взяли 13 пластунів/-ок із Нью Йорку.

Курс пройшов з успіхом. Можна тільки дивуватися, що таке мале число учасників у Станиці, де є аж 6 юнацьких Куренів прийняло участь у так важливому курсі якого метою є вишкіл майбутніх виховників у Станиці. Якраз у так великій Станиці, як Нью Йорк потреба вишколених виховників є постійно актуальною проблемою і тому в тому напрямі треба доложити більших зусиль, щоби підховати тих виховників, як про це дбають інші Осередки.

І Г Р О В И Й К У Т И К:

Л о в л я н а в е с е л о .

Один ловить, усі втікають. Якщо досягне когось цей мусить сей-час придумати інший спосіб ловлення і всі мусять це прийняти, прим.: ловити ходячи, підскакуючи на обох ногах, підскакуючи на одній нозі, в присідах, повзучи іт.п.

З д о б у в а н н я д о б и ч і .

На площі величиною 50х50 м. уставляються дві рівні числом групи новачат. Кожна група стоїть поза своєю лінією /границею/ на краю площі. Площа переділена на середині лінією, на цій лінії лежить хустинок - це добича. На знак свстком усі біжать до середньої лінії і стараються здобути як-найбільше добичі. Одному не вільно взяти більше, як одну хустинку. Виграє група, що здобула більшу кількість хустинок.

Л ю д и п р а ц і .

Одна з новачок має відгадувати, всі інші домовляються якими ремісниками вони будуть. Тоді кличуть новачку, що має відгадувати й кажуть: - "Ми були в країні дня". Вона питається: - "А кого ви там бачили?". Вони відповідають: " -Людей, що працювали". Тоді вона питається далше: " - А що вони робили?". У відповідь дівчата наслідують рухами працю домовлених ремісників. Новачка, що відгадує має назвати даного ремісника і коли вгадає, усі втікають, а вона ловить. Зловлена стає тою, що тепер питається.

М і с я ц і .

Посередині поміж двома лініями стоїть новак /віддаль між лініями 10 - 15 м./ Він викликає назву одного із місяців року. Новачи, що народилися в тому місяці, мають перебігти по полі між двома лініями, а новак, що називав місяці їх ловить. Зловлений стає його помічником. Гру продовжується поки не залишиться один новак. Він виграє.

Т е л е ф о н .

Новачки стоять у відкритому колі групами по 3 - 5 дівчат, одна за одною. Одна новачка не має групи. Вона бігає навкруги кола. Коли легко вдарить останню новачку з якоїсь групи, ця зараз же передає удар, як по телефоніному дроті, і він переходить від останньої до першої в групі. Тоді ціла група біжить навкруги кола і уставляється на прпередньому місці. Ця що надавала старається зайняти місце одної із групи, а ця новачка, що осталася без місця починає знову тепер надавати.

П е р е г о н и з п р и р о д н и м и п е р е ш к о д а м и .

Дві, рівні кількістю новачат групи, уставляються рядами. На даний знак перші вибігають і мусять в бігу побороти різні перешкоди, - прим. перелізти через пліт, переїкочити рівчик, перейти по камінцях потік і т.п. Опісля повертаються до своєї групи і вдаряють слідуючу по черзі новачку, що знову мусить побороти ті-ж самі перешкоди. Виграє група, що перша закінчила біг.

Замітка: Гру треба степенувати, відповідно до віку й заправи новачат. Траса бігу не може бути довга як 40 м., також перешкод не треба давати за багато. Починаємо з короткої траси і легких перешкод. Другим разом можемо після цього дати труднішу перешкоду.

П е р е г о н и т у н е л я м и .

Дві групи новачат уставляються гусаком. Усі стоять у розкροці, творячи в цей спосіб т у н е л ь . На знак свистком останні повзуть тим тунелем до переду і там стають знову в розкροці. За останніми повзуть передостанні і т.д., аж усі перейдуть тунель. Виграє група, що перша закінчила повзання через тунель.

М'я ч е в і г р и .

В і д б и р а н н я м'я ч а . Новачата стають у відкритому колі. Одне стоїть у середині кола. М'яч мандрує в колесі від одного до другого, не можна нікого пропустити, можна лише змінити напрям, пускати м'яч в одну сторону то в другу сторону. Новач, або новачка у середині кола, старається перехопити м'яч. Тоді на їх місце йде цей хто мав останнім м'яч.

П е р е г о н и м'я ч і в .

Новачки у двох, чи більше колах, рівні числом. На свисток м'яч мандрує у кожному колі від одної до другої. Коли дійде назад до першої, вона кличе "ГОТОВІ". Виграє група, що перша покінчить перегони. Можна теж вводити зміни, прим. новачки сидять у колесі по турецьки, сидять плечима до середини кола і тоді м'яч мандрує зовнішню стороною кола, можуть теж не подавати а котити м'яч.

М'я ч з п р и п л е с к о м .

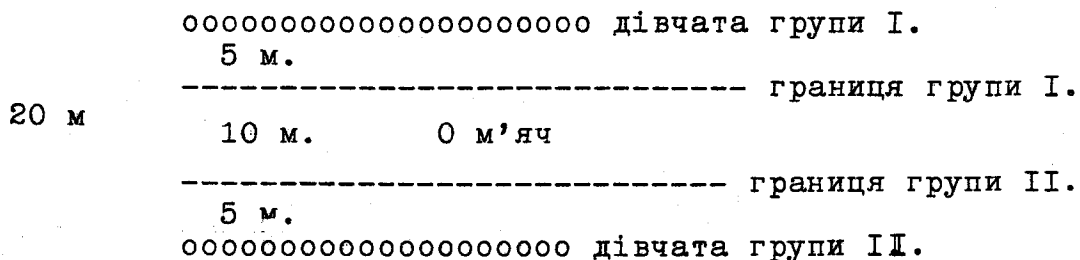
Новачки стоять у колі. Одна у серелині., має м'яч. Вона кидає м'яча до одної в колі. Та перед зловленням має сплеснути в долоні. Опісля відкидає його назад цій, що є в середині. Якщо не сплесне, або не зловить м'яча, або сплесне, а це не до неї м'яч кинено, тоді сідає на землю і так довго сидить, поки хтось інший не зробить помилки. Тоді цясідає, а вона встає і знову бере участь у грі.

В о р о т а в к о л і .

Новачата стоять у відкритому колі лицем до середини кола, в розкροці. По середині кола стоїть одне з м'ячем і старається кинути м'яч через ворота, у розкрок одного, що стоїть у колі. Новач/-чка, до котрої був спрямований м'яч, в останній хвилині відскоком стуляє ноги так, щоб м'яч відбився від ніг і не перейшов через ворота. Коли ж м'яч перейде через ворота, власник чи власниця воріт іде до середини кола і гра продовжується від початку.

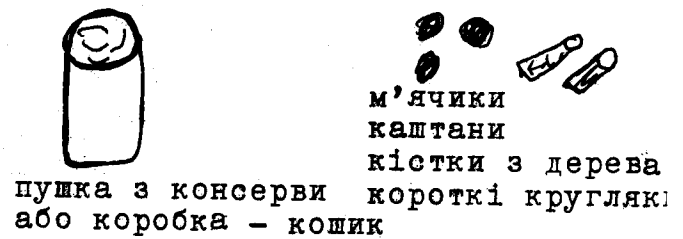
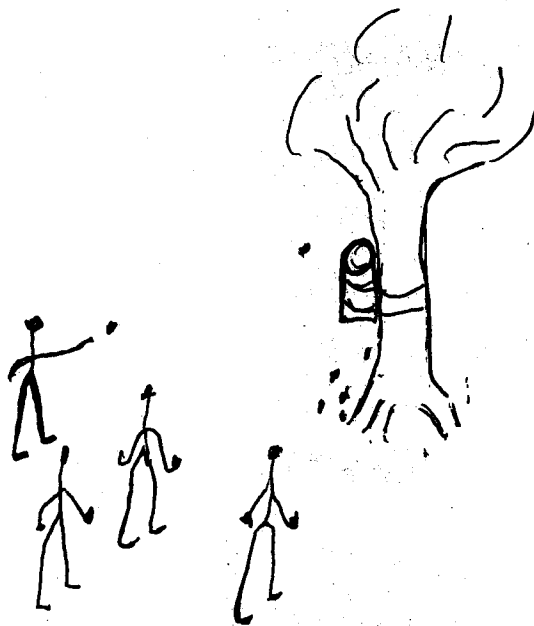
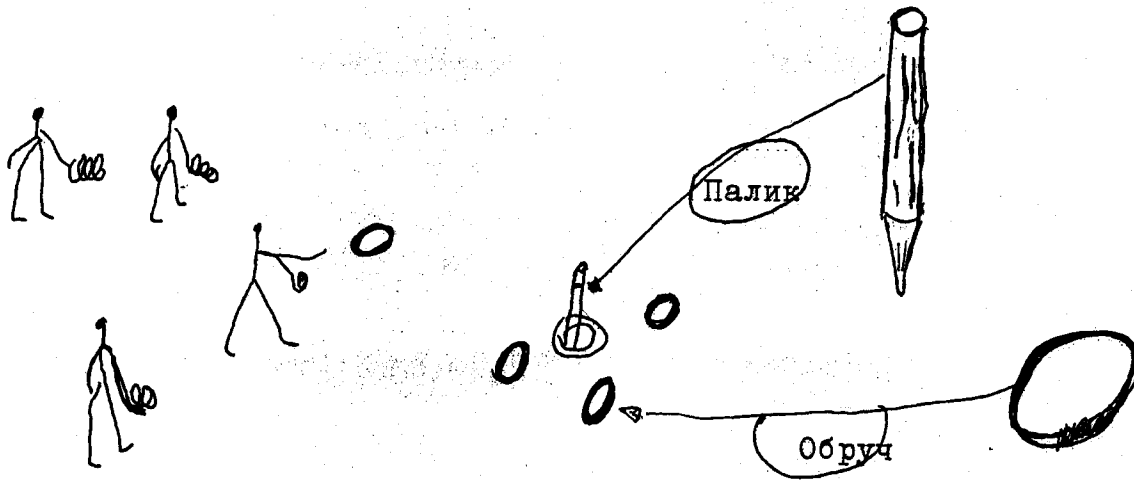
З м а г а н н я м'я ч а .

Дві рівні групи дівчат стоять напрти себе у віддалі 20 метрів. Кожна із дівчат має малий м'ячик. По середині грища є великий м'яч. Від середини, де стоїть м'яч, по обох боках у віддалі 5 метрів є границі груп. Дівчата по черзі ударами малих м'ячиків стараються докотити великий м'яч поза границю противної групи. Числити на пункти.

Сірий ОРЕЛ ДЕНИС

Г Р И

Братчик ДЕНИС дуже помислово й дотепно подає зразки для новацьких "спортових" ігор.

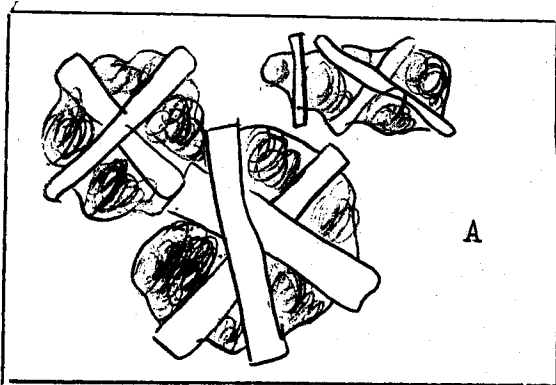
1/ Стовбчик, що вистає із землі та кілька обручів, що їх можна легко зробити з грубого дроту, з вербових прутиків - це прибори, що потрібні для першої гри.

2/ Пушка з консерви, кошик чи навіть звичайна коробка та м'ячки - потрібні для другої гри.

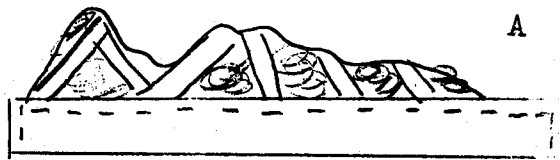
Все те легко придбати, а радості й хосенного заняття можуть мати новачата багато. Можна після доброї заправи влаштувати новацькі змагання у тих грах.

Сірий Орел ДЕНИС

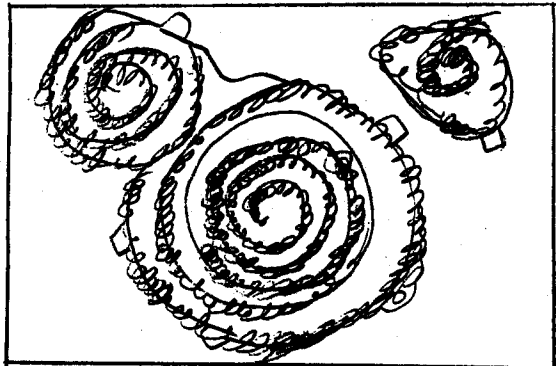
ПЛЯСТИЧНА КАРТА З ПАПЕРУ

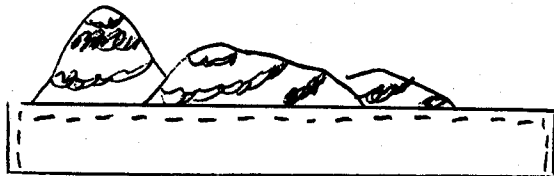
вид зверху

вид збоку

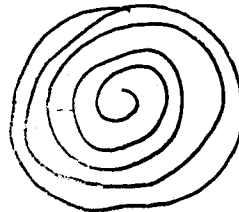

вид зверху

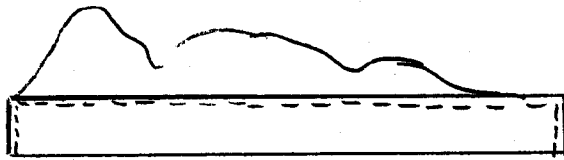

вид збоку

Газетний папір зім'яти в кульку чи поздовжню форму, сплющити одну сторону, що прилягатиме до поверхні "А", і приклеїти поздовжніми пасками паперу.

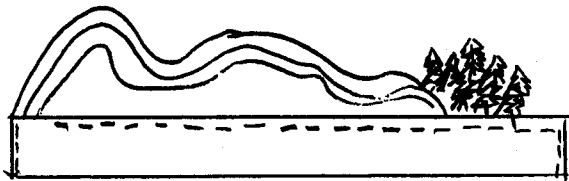
Круглий кусень паперу протяти спірально і намазавши горбки клеєм, приліпити його, розправляючи і закриваючи непотрібні заглиблення у зім'ятому папері

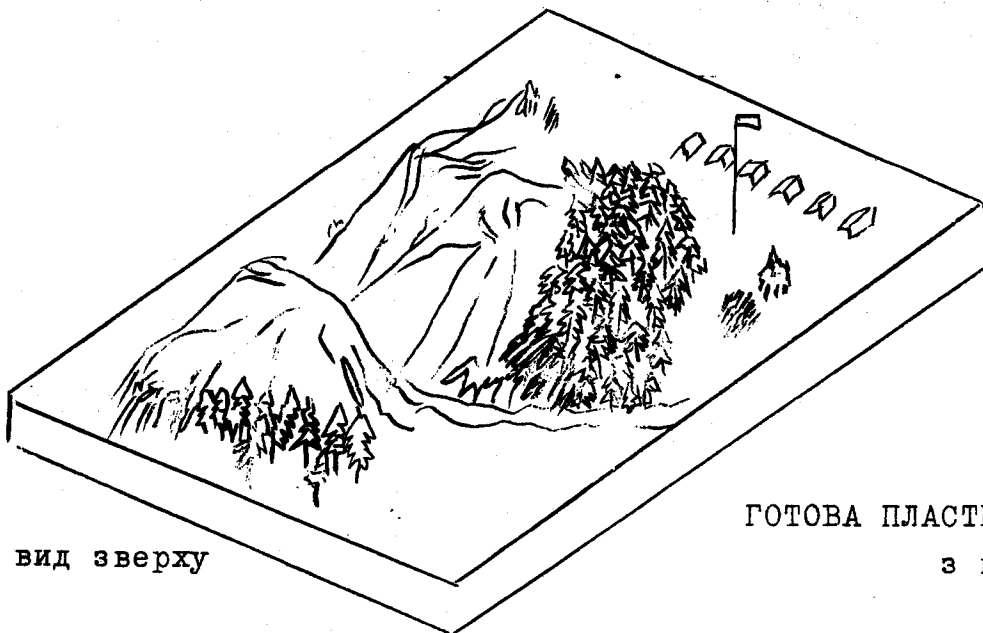
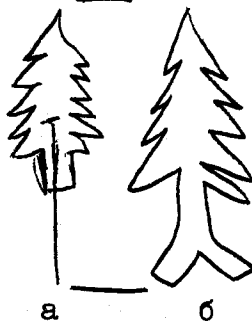
вид збоку

Намазавши усю площу клеєм наклеїти тонкий папірець-бібулку який не творитиме великих, твердих зморшок. Як клей висохне наклеїти тоді другу й третю верству. Папір мусить бути білий, щоб опісля по ньому малювати.

Останню верству білого паперу можна малювати, наклеювати дерева, що їх витинаємо з твердшого паперу, будівлі, тощо. Древа, будівлі можна наклеювати /"б"/ чи в стромлювати на шпильці /"а"/.

вид збоку

вид зверху

ГОТОВА ПЛАСТИЧНА КАРТА ТАБОРУ
з паперу

Колись будуть новаки вивчати теренознавство. Якщо хочемо їм дати практичне уявлення різьб поземелля, Братчик ДЕНИС дає нам для цього гарний зразок як це можна зробити.

